

गाथिनो विश्वामित्रः। इन्द्राग्नी। गायत्री

इन्द्राग्नी आ गतं सुतं गीर्भिर्नभो वरेण्यम्। अस्य पातं धियेषिता ॥ ३.०१२.०१

इन्द्राग्नी- हे ईशनाधिदेवते हे क्रत्वधिदेवते। गीर्भिः- मन्त्रैः। वरेण्यम्- श्रेष्ठम्। नभः- मच्चित्ताकाशस्थम्। सुतम्- रसं प्रति। आ गतम्- आगच्छतम्। अस्य- एतं रसम्। धियेषिता- ध्यानेन प्रेरितौ सन्तौ। पातम्- अनुभवतम् ॥१॥

इन्द्राग्नी जरितुः सचा यज्ञो जिगाति चेतनः। अया पातमिमं सुतम् ॥ ३.०१२.०२

इन्द्राग्नी। जरितुः- स्तोतुः। सचा- सहायकः। चेतनः- प्रज्ञामयः। यज्ञः। जिगाति- सरति। अया- अनया वाचा। इमम्- एतम्। सुतम्- निष्पादितं रसम्। पातम्- अनुभवतम् ॥२॥

इन्द्रमग्निं कविच्छदा यज्ञस्य जूत्या वृणे। ता सोमस्येह तृप्पताम् ॥ ३.०१२.०३

इन्द्रमग्निम्- इन्द्राग्नी। कविच्छदा- क्रान्तदर्शिनामुपच्छन्दकौ। यज्ञस्य। जूत्या- प्रेरणेन। वृणे- वरये। इह- अत्र। ता- तौ। सोमस्य- रसानुभवेन। तृप्पताम्- तृप्यताम् ॥३॥

तोशा वृत्रहणा हुवे सजित्वानापराजिता। इन्द्राग्नी वाजसातमा ॥ ३.०१२.०४

तोशा- शत्रुबाधकौ। वृत्रहणा- आवरणनाशकौ। सजित्वाना- समानजयौ। अपराजिता- अजेयौ। वाजसातमा- अन्नदौ बलदौ वा। इन्द्राग्नी। हुवे- आह्वये ॥४॥

प्र वामर्चन्त्युक्थिनो नीथाविदो जरितारः। इन्द्राग्नी इष आ वृणे ॥ ३.०१२.०५

नीथाविदः- नीतिज्ञाः। उक्थिनः- मन्त्रज्ञाः। जरितारः- स्तोतारः। इन्द्राग्नी। वाम्- युवाम्। प्र- प्रकर्षेण। अर्चन्ति- पूजयन्ति। इषः- युवयोः सदेवणाः। आ वृणे- वृणोमि ॥५॥

इन्द्राग्नी नवतिं पुरो दासपत्नीरधूनुतम्। साकमेकैर्न कर्मणा ॥ ३.०१२.०६

इन्द्राग्नी। एकेन कर्मणा। साकम्- सहितौ सन्तौ। नवतिम्- प्रभूतानि। दासपत्नीः पुरः- उपक्षपयितृबन्धनानि। अधूनुतम्- अकम्पयतम् ॥६॥

इन्द्राग्नी अपसस्पर्युप प्र यन्ति धीतयः। ऋतस्य पथ्या अनु ॥ ३.०१२.०७

इन्द्राग्नी । अपसः- कर्मणः । परि । ऋतस्य- प्रकृतिनियतिभूतसत्यस्य । पथ्याः- मार्गान् । अनु-
अनुसृत्य । धीतयः- चित्तधारणाः । उप प्रयन्ति- प्रकर्षेण उपगच्छन्ति ॥७॥

इन्द्राग्नी तविषाणि वां सधस्थानि प्रयांसि च । युवोरमूर्यं हितम् ॥ ३.०१२.०८

इन्द्राग्नी । वाम्- युवयोः । तविषाणि- बलानि । प्रयांसि - अन्नानि । च । सधस्थानि- सह भवन्ति ।
युवयोः । अमूर्य- अपां प्रेरणशक्तिः । हितम्- निहिता ॥८॥

इन्द्राग्नी रोचना दिवः परि वाजेषु भूषथः । तद्वाँ चेति प्र वीर्यम् ॥ ३.०१२.०९

इन्द्राग्नी । दिवः- नभसः । रोचना- प्रकाशकौ । वाजेषु- युद्धेषु । परि भूषथः- अलङ्कृतौ भवथः ।
वाम्- युवयोः । तत् । वीर्यम् । प्र चेति- प्रज्ञायते ॥९॥

Dr. Ranganatha